

מדינת ישראל

משרד המשפטים

המחלקה למשפט ציבורי-מינהלי

ייעוץ וחקיקה

ירושלים: י"א אב תשע"ט
11 אוגוסט 2019
תיקנו: 803-04-2019-001629
סימוכין: 803-99-2019-048368

לכבוד
יוסי שלום
חבר מועצת העיר, חיפה
yosi1shalom@gmail.com: באמצעות מייל:

שלום רב,

הנדון: איסור על עובדת להציב דגלון גאווה

סמך: פנייתך מיום 18.7.19

1. פנייתך שבסמך עניינה בעמדתה של ראש העיר חיפה ביחס לדגל גאווה שהוצב על שולחנה של עובדת בספרייה העירונית, לפיה "יש להיות רגישים מאד עם הבעת עמדות אישיות במקומות עבודה שנותנים שירות לציבור הכללי, ולהמנע מזה ככל שניתן. בביתנו הפרטי מותר לנו לעשות ככל שנחפוץ, ואילו במקום עבודה ציבורי שנותן שירות לציבור רחב, עלול להיות בזה טעם נפגם".¹
2. לטענתך, "הבקשה/ עצה להורדת הדגל... היא לצמצם דעה אישית. דגל הגאווה הוא לא דעה. הוא סמן של זהות. כגון כיפה או מגן דוד... הקריאה להורדת הדגל פוגעת בציבור גדול קודם כל בציבור הלהט"ב שמהווה לפחות 10% מהאוכלוסייה. ושנית הקריאה להוריד את הדגל פוגעת בכל אותו ציבור שקט ומתון שמאמין בחופש הביטוי, בסובלנות ובחברה מגוונת ומכילה...".
3. בפנייה ביקשת את עמדתנו בשאלה האם אין פגיעה בחופש הפרט של העובדת והאם מותר לראש העיר לאסור על הצבת דגל.
4. לרשות המקומית בכובעה כמעסיקה יש פררוגטיבה ניהולית בכל הקשור להסדרת תנאי העבודה וכללי ההתנהגות בשעות העבודה ובשטחה. כך גם על הרשות המקומית להבטיח את מתן השירות העירוני ובכלל זאת למשל לדאוג לנגישות לקבלת השירות מבחינת הזמן והמקום וליצור תנאים נוחים במתן השירות לציבור. עם זאת, סמכויות אלו של הרשות המקומית כפופות לדינים הרלוונטיים, ובכללם גם לעקרונות חופש ביטוי.
5. את דברי ראש הרשות שתוארו לעיל ניתן לפרש כעמדה כללית על אודות רוחב מרווח הפעולות המותר שיכול שיהיה שונה בהקשרים מסוימים בין עובד ציבור לבין אזרח מן השורה ולא כהוראה אופרטיבית מחייבת להורדת דגל הגאווה. חזקה שראש העירייה לא התכוונה שככלל על העובדים להסיר דגלי גאווה במקום עבודתם.

¹ נעה שפיגל "ספרנית בחיפה הניחה דגלון גאווה על שולחנה, ראשת העיר: "יש בזה טעם נפגם" הארץ 17.7.19.

6. לצד האמור, בשל החשיבות לכבד ולקיים את חופש הביטוי שהוא זכות יסוד והחשש מאפקט מצנן בעניינו, מוטלת גם על מנהלים בגופים ציבוריים חובת זהירות יתרה ביחס למסרים שעלולים לפגוע בחופש הביטוי ובדרכי ההתבטאות. מן הראוי שכל רשות ציבורית תכבד ותבטיח חירות יסוד זו גם בכובעה כמעסיקה.²

בברכה,
דינה זילבר

משנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי)

העתק:

לשכת היועץ המשפטי לממשלה
עינת קליש, ראש עיריית חיפה
רז נזרי, משנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי)
ימית קליין, היועצת המשפטית לעיריית חיפה
עופרה שלו-יפתחאל, השירות המשפטי בעיריית חיפה
איל זנדברג, ראש אשכול, המחלקה למשפט ציבורי-חוקתי בייעוץ וחקיקה
אורן פונו, ראש אשכול, המחלקה למשפט ציבורי-מינהלי בייעוץ וחקיקה
איה דביר, המחלקה למשפט ציבורי-חוקתי בייעוץ וחקיקה
גאל אזריאל, המחלקה למשפט ציבורי-חוקתי בייעוץ וחקיקה
שרון רוברטס, המחלקה למשפט ציבורי-מינהלי בייעוץ וחקיקה

² לעניין השאלה הפרטנית על חופש הביטוי של עובדי ציבור, ראו עש"ם 5/86 ספירו נ' נציב שירות המדינה, פ"ד מ(4) 227 (1986); ער"ם 259/96 שמה נ' מועצה מקומית תמרה, פ"ד נ(1) 837 (1996); ער"ם 1430/05 תירם נ' עיריית תל אביב (ניתן ביום 7.11.05).